

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*Divine Providence:
A Case Study of
Maimonides'
View on Pharaoh*

Dr. Shira Weiss
ד שבט תשע"א • January 9, 2011

1. Strive for Truth [Mikhtav me-Eliyahu], E. Dessler

There is no essential difference between the natural and the miraculous. Everything that occurs is a miracle. The world has no other cause but the will of God... We call God's act a "miracle" when He wills an occurrence which is novel and unfamiliar to us... We call God's acts "nature" when He wills that certain events should occur in a recognizable pattern with which we become familiar.

2. Guide of the Perplexed II:29, M. Maimonides

This notion consists in their holding the view that miracles too are something that is, in a certain respect, in nature. They say that when God created that which exists and stamped upon it the existing natures, He put it into these natures that all the miracles that occurred would be produced in them at the time when they occurred.

3. Divine Intervention and Religious Sensibilities, D. Shatz

Interventionism, it is said, creates a mindset of human dependence and helplessness... Also, the belief that God intervenes in human affairs tends to diminish worshippers' responsibilities for concrete, pragmatic action and initiative, in defiance of Jewish norms that require people to utilize the natural order in such pursuits as medical treatment, economic effort, war and general security.

Naturalism, in contradistinction to all this, is said to encourage disinterested rather than self-interested worship; to create a sense of adequacy, a feeling of control over one's destiny; to imbue a stark, firm sense of responsibility for taking practical initiative... Interventionism portrays God serving (i.e., benefiting) humans; naturalism emphasizes humans serving (i.e., worshipping) God.

4. שמות פרק א

(ח) וַיִּקָּם מִלֶּךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף: (ט) וַיֹּאמֶר אֵל עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ: (י) הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהִיָּה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שׁוֹ נְאִינּוּ וְנִלְחַם בָּנּוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ: (יג) וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:

שמות פרק ז (דב)

(ט) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אָמַר אֵל אַהֲרֹן קַח מַטֵּן וְנִטָּה יָדְךָ עַל מִימֵי מִצְרַיִם עַל נְהַר תַּם עַל יַאֲרֵיָם וְעַל אֲגַמְיָהֶם וְעַל כָּל מִקְוֵה מִימֵיהֶם וְהָיָה דָם בְּכָל אַרְצֵי מִצְרַיִם וּבְעֵצִים וּבְאֲבָנִים: (כ) וַיַּעֲשׂוּ כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וַיָּרֶם בַּמַּטֵּה וַיִּבֶן אֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר בְּיַאֲרֵי לְעֵינֵי פֶרַע הַ וְלְעֵינֵי עַבְדָּיו וַיִּהְיֶה כָּל הַמַּיִם אֲשֶׁר בְּיַאֲרֵי לְדָם: (כא) וַהֲדַגָּה אֲשֶׁר בְּיַאֲרֵי מִתָּה וַיִּבְאֵשׁ הַיַּאֲרֵי וְלֹא יָכֹלוּ מִצְרַיִם לְשִׁתּוֹת מַיִם מִן הַיַּאֲרֵי וְהָיָה הַדָּם בְּכָל אַרְצֵי מִצְרַיִם: (כב) וַיַּעֲשׂוּ כֵן חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם בְּלִטְיָהֶם וַיִּחְזַק לֵב פֶּרַע הַ וְלֹא שָׁמַע אֶלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה':

שמות פרק ח

(א) וַיִּצְא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעַם פֶּרַע הַ וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֵל ה' עַל דְּבַר הַצְּפָרְדְּעִים אֲשֶׁר שָׁם לְפָרַע הַ: (ט) וַיַּעֲשֵׂה ה' כַּדְּבַר מֹשֶׁה וַיִּמְתּוּ הַצְּפָרְדְּעִים מִן הַבָּתִּים מִן הַחֲצֵרוֹת וּמִן הַשָּׂדֵה: (י) וַיִּצְבְּרוּ אֶת חֲמֹרֵם חֲמֹרֵם וַתִּבְאֵשׁ הָאָרֶץ: (יא) וַיִּקְרָא פֶרַע הַ כִּי הִזְתָּה הַרְנוּחָה וַהֲכַבַּד אֶת לְבָבוֹ וְלֹא שָׁמַע אֶלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה': (יב) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אָמַר אֵל אַהֲרֹן נִטָּה אֶת מַטֵּן וְהִךְ אֶת עַפְרֵי הָאָרֶץ וְהִיָּה לְכַנָּם בְּכָל אַרְצֵי מִצְרַיִם: (יג) וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיִּט אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ בַּמַּטֵּהוּ וַיִּכּוּ אֶת עַפְרֵי הָאָרֶץ וַתִּהְיֶה הַכֶּנֶם בְּאֲדָם וּבַבְּהֵמָה כָּל עַפְרֵי הָאָרֶץ הִיָּה כְנִים בְּכָל אַרְצֵי מִצְרַיִם: (יד) וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטְמִים בְּלִטְיָהֶם לְהוֹצִיא אֶת הַכֶּנֶם וְלֹא יָכֹלוּ וַתִּהְיֶה הַכֶּנֶם בְּאֲדָם וּבַבְּהֵמָה: (טו) וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֵל פֶּרַע הַ אֲצַבַּע אֵל הַיָּם הוּא וַיִּחְזַק לֵב פֶּרַע הַ וְלֹא שָׁמַע אֶלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה': (טז) וַיַּעֲשֵׂה ה' כַּדְּבַר מֹשֶׁה וַיִּסַּר הָעָרֹב מִפְּרַע הַ מִעַבְדָּיו וַיַּעֲמֵמוּ לֹא נִשְׂאָר אֶחָד: (יז) וַיִּכְבַּד פֶּרַע הַ אֶת לְבָבוֹ גַּם בַּפֶּעַם הַזֶּה וְלֹא שָׁלַח אֶת הָעָם:

שמות פרק ט

(דבֵר) - (ו) וַיַּעֲשֵׂה ה' אֶת הַדְּבָר הַזֶּה מִמְּחֻרָת וַיִּמָּת כָּל מִקְוֵה מִצְרַיִם וּמִמִּקְוֵה בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מִת אֶחָד: (ז) וַיִּשְׁלַח פֶּרַע הַ וְהִנֵּה לֹא מִת מִמִּקְוֵה יִשְׂרָאֵל עַד אֶחָד וַיִּכְבַּד לֵב פֶּרַע הַ וְלֹא שָׁלַח אֶת הָעָם: (שִׁחִיו) - (יא) וְלֹא יָכֹלוּ הַחֲרָטְמִים לְעַמֵּד לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשִּׁחִיו כִּי הָיָה הַשִּׁחִיו בַּחֲרָטְמִים וּבְכָל מִצְרַיִם: (יב) וַיִּחְזַק ה' אֶת לֵב פֶּרַע הַ וְלֹא שָׁמַע אֶלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֵל מֹשֶׁה: (בְּרִד) - (לג) וַיִּצְא מֹשֶׁה מֵעַם פֶּרַע הַ אֶת הָעִיר וַיִּכְרַשׁ כַּפָּיו אֵל ה' וַיִּחְדְּלוּ הַקָּלוֹת וַהֲבָרַד וּמָטָר לֹא נָתַךְ אַרְצָה: (לד) וַיִּקְרָא פֶרַע הַ כִּי חָדַל הַמָּטָר וַהֲבָרַד וַהֲקָלִיתָ וַיִּסֹּף לְחַטֵּא וַיִּכְבַּד לְבָבוֹ הוּא וַעֲבָדָיו: (לה) וַיִּחְזַק לֵב פֶּרַע הַ וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד מֹשֶׁה:

שמות פרק י

(אֲרֶבֶה) - (יט) וַיִּהְיֶה כִּי הָיָה רִיחַ יָם חֲזָק מֵאֵד וַיִּשְׂא אֶת הָאֲרֶבֶה וַיִּתְקַעְוּהוּ יָמָּה סוּף לֹא נִשְׂאָר אֲרֶבֶה אֶחָד בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם: **(כ)** וַיִּחְזַק ה' אֶת לֵב פְּרָעֹה וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
(ח שָׁךְ) - (כא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה גִטָּה יָדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם וַיְהִי ח' שָׁךְ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמְשַׁח שָׁךְ: **(כו)** וַיִּחְזַק ה' אֶת לֵב פְּרָעֹה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם.

שמות פרק יא

(מכת בכורות) - (ד) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר ה' פְּחַצְתָּ הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם: **(ה)** וּמַת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרָעֹה הַיֵּשֵׁב עַד פְּסָאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׂפִיחָה אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִימִים וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה: **(ו)** וְהִיִּתְהָ צַעֲקָה גְּדוֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמֹה לֹא נִהְיִתָּה וְכָמֹה לֹא תִסָּף: **(ז)** וְלֹכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְרָץ כָּלֵב לִשְׁנוֹ לְמַאֲיֵשׁ וְעַד בְּהֵמָה לְמַעַן תִּדְעוּן אֲשֶׁר יִפְלֶה ה' בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: **(ח)** וַיִּרְדּוּ כָל עַבְדֵיךָ אֵלֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לִי לֵאמֹר צֵא אִתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרָיִךְ כֹּן אֲצֵא וַיִּצְא מֵעַם פְּרָעֹה הַבְּחָרִי אָף: **(ט)** וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פְּרָעֹה לְמַעַן רַבּוֹת מוֹפְתָי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: **(י)** וּמֹשֶׁה וְאַחֲרָיו עָשׂוּ אֶת כָּל הַמִּפְתִּים הָאֵלֶּה לְפָנֵי פְּרָעֹה וַיִּחְזַק ה' אֶת לֵב פְּרָעֹה וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ:

שמות פרק יב (קריעת ים סוף)

(ג) וַאֲמַר פְּרָעֹה לְבָנָיו יִשְׂרָאֵל גְּבֹכִים הֵם בְּאֶרֶץ סֹגֵר עֲלֵיכֶם הַמַּדְבָּר: **(ד)** וַיִּחְזַקְתִּי אֶת לֵב פְּרָעֹה וַיִּרְדַּף אַחֲרֵיהֶם וַאֲפַכְדָּהּ בְּפְרָעֹה וַיִּבְכַּל חִילוֹ וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי ה' וַיַּעֲשׂוּ כֵן: **(ח)** וַיִּחְזַק ה' אֶת לֵב פְּרָעֹה הַמֶּלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדַּף אַחֲרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאִים בְּיַד רַמָּה: **(ט)** וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיִגּוּ אוֹתָם חַיִּים עַל הַיָּם כָּל סוּס רָכַב פְּרָעֹה וּפְרָשָׁיו וַחִילוֹ עַל פִּי הַחַיִּים לִפְנֵי בַעַל צַפֹּן: **(י)** וּפְרָעֹה הַקָּרִיב וַיִּשְׂאֹו בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וַהֲגִה מִצְרַיִם נִסְעוּ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מֵאֵד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה': **(טז)** וְאַתָּה הָרַם אֶת מִטְּךָ וַנִּטָּה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וַיִּבְקַעְוּהוּ וַיָּב אוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבְשָׁה: **(יז)** וַאֲנִי הִנְנִי מִחְזֵק אֶת לֵב מִצְרַיִם וַיָּב אוֹ אַחֲרֵיהֶם וַאֲפַכְדָּהּ בְּפְרָעֹה וַיִּבְכַּל חִילוֹ בְּרַכְבוֹ וּבְפָרָשָׁיו: **(יח)** וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי ה' בְּהַכְבִּדִי בְּפְרָעֹה הַבְּרַכְבוֹ וּבְפָרָשָׁיו:

5. Mishneh Torah (Laws of Repentance 6:3), M. Maimonides

A man may commit so great a sin or such numerous sins that justice requires of the true judge, as the penalty to be exacted from this particular sinner for the sins, committed by him voluntarily and of his own mind, that repentance shall be withheld from him and liberty to turn from his wickedness shall not be accorded him, so that he may die and perish in the sins which he committed... Hence also, it is written in the Pentateuch, "And I will harden Pharaoh's heart (Exodus 4:21). Because Pharaoh sinned on his own impulse and ill-treated the Israelites who sojourned in his land, as is said "Come let us deal shrewdly with them, so that they might not increase" (Exodus 1:10), justice required that repentance should be withheld from him till retribution had been visited upon him. God, accordingly, hardened his heart.

Why did God send Moses to Pharaoh saying: "Send [forth the people], repent"? God had already told Moses that Pharaoh would not send [forth the people] as [Exodus 9:30] states: "I realize that you and your subjects [still do not fear God]." [The reason is stated in Exodus 9:16:] "For this alone, I have preserved you... [so that My name will be related throughout the earth]," to make known to all the inhabitants of the world that when God prevents a sinner from repenting, he cannot repent, but will die because of the wickedness which he initially committed willfully.

ואפשר שיחטא אדם חטא גדול או חטאים רבים עד שיתן הדין לפני דיין האמת שיהא הפרעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמונעין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשעו כדי שימות ויאבד בחטאו שיעשה. לפיכך כתוב בתורה ואני אחזק את לב פרעה, לפי שחטא מעצמו תחלה והרע לישראל הגרים בארצו שנאמר הבה נתחכמה לו, נתן הדין למנוע התשובה ממנו עד שנפרע ממנו, לפיכך חזק הקב"ה את לבו... כדי להודיע לבאי העולם, שבזמן שמונע ה' התשובה לחוטא, אינו יכול לשוב, אלא ימות ברשעו שעשה בתחלה ברצונו.

6. Guide of the Perplexed II:48, M.Maimonides

It is very clear that everything that is produced in time must necessarily have a proximate cause, which has produced it. In its turn that cause has a cause and so forth till finally one comes to the First Cause of all things, I mean God's will and free choice. For this reason all those intermediate causes are sometimes omitted in the dicta of the prophets, and an individual act produced in time is ascribed to God, it being said that He has done it.

7. Studies in Shemot, N. Leibowitz

The final decision always rests with man. At the beginning, however, man is free to choose any path of action he desires. He is afforded equal opportunity to do good or evil. But as soon as he has made his first choice, then the opportunities facing him are no longer so evenly balanced. The more he persists in the first path of his choosing, shall we say, the evil path, the harder will it become for him to revert to the good path, even though his essential freedom of choice is not affected. In other words, it is not the Almighty who has hampered his freedom, and made the path of repentance difficult. He has, by his own choice and persistence in evil, placed obstacles in the way leading back to reformation... God did not force Pharaoh to choose evil. It was Pharaoh's own doing. Once he persisted in his course of action it became more and more irresistible. God had built this response, as it were, into man's make-up. The more he sins, the more his sins act as a barrier between him and repentance.

8. Mishneh Torah 6:4, M. Maimonides

This is what is implied in the requests of the righteous and the prophets in their prayers, [asking] God to help them on the path of truth, as David pleaded [Psalms 86:11]: "God, show me Your way that I may walk in Your truth;" i.e., do not let *my sins* prevent me from [reaching] the path of truth which will lead me to appreciate Your way and the ones of Your name. A similar intent [is conveyed] by the request [Psalms 51:14]: "Support me with a spirit of magnanimity;" i.e., let my spirit [be willing] to do Your will and do not cause *my sins to prevent me from repenting*. Rather, let the choice remain in my hand until I repent and comprehend and appreciate the path of truth. In a similar way, [one must interpret] all the [verses] which resemble these.

וכענין זה שואלין הצדיקים והנביאים בתפלתם מאת ה' לעזרם על האמת, כמו שאמר דוד הורני ה' דרכך, כלומר אל ימנעוני חטאי דרך האמת שממנה אדע דרכך ויחוד שמך, וכן זה שאמר ורוח נדיבה תסמכני כלומר תניח רוחי לעשות חפצך ואל יגרמו לי חטאי למונעני מתשובה אלא תהיה הרשות בידי עד שאחזור ואבין ואדע דרך האמת, ועל דרך זו כל הדומה לפסוקים אלו.

9. Mishneh Torah 5:2-3, M. Maimonides

A person should not entertain the thesis held by the fools among the gentile and the majority of the undeveloped among Israel that, at the time of a man's creation, God decrees whether he will be righteous or wicked. This is untrue. Each person is fit to be righteous like Moses, our teacher, or wicked, like Jeroboam. [Similarly,] he may be wise or foolish, merciful or cruel, miserly or generous, or [acquire] any other character traits. There is no one who compels him, sentences him, or leads him towards either of these two paths. Rather, he, on his own initiative and decision, tends to the path he chooses. Accordingly, it is the sinner, himself, who causes his own loss... That the Creator does not compel or decree that people should do either good or bad. Rather everything is left to their own choice.

אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים טפשי אומה"ע ורוב גולמי בני ישראל שהקב"ה גוזר על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע, אין הדבר כן אלא כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו או רשע כירבעם או חכם או א סכל או רחמן או אכזרי או כילי או שוע וכן שאר כל הדעות, ואין לו מי שיכפהו ולא גוזר עליו ולא מי שמושכו לאחד משני הדרכים אלא הוא מעצמו ומדעתו נוטה לאי זו דרך שירצה, הוא שירמיהו אמר מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, כלומר אין הבורא גוזר על האדם להיות טוב ולא להיות רע, וכיון שכן הוא נמצא זה החוטא הוא הפסיד את עצמו... שאין הבורא כופה בני האדם ולא גוזר עליהן לעשות טובה או רעה אלא הכל מסור להם.

10. The Nicomachean Ethics, Aristotle

If it is manifest that a man is the author of his own actions, and if we are unable to trace our conduct back to any other origins than those within ourselves, then actions of which the origins are within us, themselves depend upon us, and are voluntary... Men are themselves responsible... they acquire a particular quality by constantly acting in a particular way. But if a man knowingly acts in a way that will result in his becoming unjust, he must be said to be voluntarily unjust... this by no means implies that he can stop being unjust and become just merely by wishing to do so... When you have thrown a stone, you cannot afterwards bring it back again, but nevertheless you are responsible for having taken up the stone and flung it, for the origin of the act was within you. Similarly the unjust and profligate might at the

outset have avoided becoming so, and therefore they are so voluntarily, although when they have become unjust and profligate it is no longer open to them not to be so.

11. JPS Commentary on Shemot, N. Sarna

The "hardening of the heart" thus expresses a state of arrogant moral degeneracy, unresponsive to human reason and incapable of compassion. Pharaoh's personal culpability is beyond question. It is to be noted that in the first five plagues Pharaoh's obduracy is self-willed. It is only thereafter that it is attributed to divine causality. This is the biblical way of asserting that the king's intransigence has by then become habitual and irreversible; his character has become his destiny. He is deprived of the possibility of relenting and is irresistibly impelled to his self-wrought doom.

12. To Heal a Fractured World: The Ethics of Responsibility, J. Sacks

The God who gave us the gift of freedom asks us to use it to honour and enhance the freedom of others. God, the ultimate Other, asks us to reach out to the human other. More than God is a strategic intervener, He is a teacher. More than he does our will, He teaches us how to do His. Life is God's call to responsibility.

13. A Commentary on the Book of Exodus, U. Cassuto

In early Hebrew diction, it is customary to attribute every phenomenon onto the direct action of God. Of a barren woman it is said that 'the Lord had shut up her womb' (I Sam. i 5); of an accident in which one person kills another unintentionally, it is said that 'God brought it opportunely into his hand' (Exod. xxi 13), and the like. Every happening has a number of causes, and these causes, in turn, have other causes, and so on ad infinitum; according to the Israelite conception, the cause of all causes was the will of God, the Creator and Ruler of the world. Now the philosopher examines the long and complex chain of causation, whereas the ordinary person jumps instantly from the last effect to the first cause, and attributes the former directly to God. This, now is how the Torah, which employs human idioms, expresses itself. Consequently, the expression 'but I will harden his heart' is, in the final analysis, the same as if it were worded; but his heart will be hard. In the continuation of the narrative, sentences like 'And the Lord hardened the heart of Pharaoh' (ix 12, et al.) alternate with others like 'And Pharaoh's heart was hardened' (vii 13, et al.); they can be interchanged because their essential meaning is identical.

14. Mishneh Torah, Hil. Yesodei HaTorah 2:2

והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאהב תאוה גדולה לידע השם הגדול א כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאלהים לאל חי, וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות, כמו שאמר דוד כי אראה שמך מעשה אצבעותיך מה אנוש כי תזכרנו.

15. Kol Dodi Dofek, J. Soloveitchik

Man's task in the world, according to Judaism, is to transform fate into destiny; a passive existence into an active existence; an existence of compulsion, perplexity, and muteness into an existence replete with a powerful will, with resourcefulness, daring and imagination. The man of destiny is highly realistic and does not flinch from confronting evil face to face. When the man of destiny suffers he says to himself: "Evil exists, and I will neither deny it nor camouflage it with vain intellectual gymnastics. I ask one simple question: What must the sufferer do so that he may live through his suffering?" We do not inquire about the hidden ways of the Almighty but, rather, about the path wherein man shall walk when suffering strikes. We ask neither about the cause of evil nor about its purpose but rather about how it might be mended and elevated.

16. "Bittachon: Trust in God", A. Lichtenstein

a. Faithful Trust is expressed by the certainty that God stands at your side and will assist you... On the field of battle, the warrior who can adopt this trust feels that he is on the threshold of victory; in moments of crisis, one feels that salvation is on the way; during a night of terrors, this type of trust heralds the break of dawn.

b. Loving Trust is expressed in a steadfast commitment- even if the outcome will be bad, we will remain reliant on and connected to God. This approach does not claim that God will remain at our side; rather, it asks us to remain at His side.